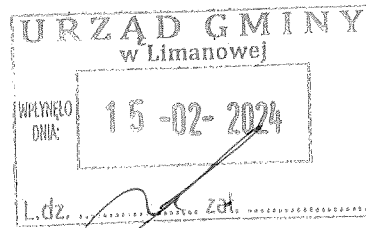

RADA GMINY
ul. Matki Boskiej Bolesnej 18B
34-600 Limanowa

15 -02- 2024

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ GMINY LIMANOWA
Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY ZA
ROK 2023

15.02.2024 r.

I. Uregulowania prawne

Dnia 9 czerwca 2011 r. dla dobra dzieci, dla dobra rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci uchwalona została ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz. U. z 2023 r. poz.1426). Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku. Przedmiotem ustawy są:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

II. Zadania samorządu gminnego

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych zgodnie z art. 8 ustawy Wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmacnianiu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Realizacja zadań gminy w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została zlecona Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Limanowej.

Do zadań własnych gminy należą zadania określone w art. 176 ustawy:

1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W roku 2023 realizowany był Program Wspierania Rodziny dla Gminy Limanowa przyjęty na lata 2022-2024, Uchwałą Nr XXVII/284/2022 Rady Gminy Limanowa.

2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Asystent Rodziny posiada odpowiednie i zgodne z wymogami ustawy wykształcenie. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań systematycznie podnosi swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach oraz w formie samokształcenia. W roku 2023 asystent rodziny wziął udział w szkoleniu tematycznym „Asystentura rodziny w świetle zmian, nowych wyzwań i trudności ustawodawczych. Dokumentacja, praca z rodziną wieloproblemową. Analizy praktyczne.” Ponadto uczestniczył w superwizji dla członków zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy, które odbyły się w siedzibie GOPS w Limanowej. Brał także udział w spotkaniach asystentów rodziny w ramach grup wsparcia, organizowanych przez PCPR w Limanowej.

3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniono pomoc asystenta rodziny. W roku 2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej w celu realizacji tego zadania zatrudnił jednego asystenta rodziny. Zatrudnienie było finansowane ze środków własnych gminy i współfinansowane w ramach rządowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2023 r.”

W 2023 roku asystent rodziny współpracował z 18 rodzinami, w skład których wchodziło 79 osób w tym 46 dzieci. Dziewięć rodzin zostało zobowiązanych do współpracy postanowieniem Sądu Rejonowego w Limanowej, pozostałych 9 rodzin było wspieranych za ich zgodą i aktywnym udziałem. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny mógł w tym samym czasie prowadzić pracę, była zgodna z zapisami ustawy w tym zakresie (do 15 rodzin).

Występujące problemy w rodzinach obrazuje poniższa tabela:

SYTUACJA W RODZINIE	ILOŚĆ RODZIN
UZALEŻNIENIA	5
PRZEMOC DOMOWA	10
PROBLEMY OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE	6
TRUDNA SYTUACJA MIESZKANIOWA	1
WIELODZIETNOŚĆ	2
CHOROBA PSYCHICZNA	2
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	6

Asystent rodziny zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy prowadził w 2023 roku następujące działania:

- opracowywał i realizował plany pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi;
- opracowywał, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, plan pracy z rodziną, który został skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- uczestniczył w przesłuchaniu w Sądzie Rejonowym w Limanowej w charakterze świadka w sprawie zmiany postanowienia w zakresie władzy rodzicielskiej;
- udzielał pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez min: instruktaż prawidłowego sprzątnięcia pomieszczeń mieszkalnych, edukację w zakresie zachowania higieny osobistej, trening kulinarny, edukację w zakresie gospodarowania budżetem domowym, planowania i monitorowania wydatków, racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi, edukację i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej, edukację w zakresie gospodarowania mediami (energiją elektryczną, wodą, gazem), gromadzenia i porządkowania dokumentacji, edukowanie nt. sposobów wykorzystywania swoich możliwości w celu poprawy sytuacji rodziny;
- udzielał pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych. Na podstawie zebranych informacji dotyczących sytuacji rodziny sporządzone zostały plany pracy z rodziną uwzględniające m. in. wskazanie możliwości ubiegania się o pomoc finansową i/lub rzeczową;

- udzielał pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez koordynację wizyt u psychologa zatrudnionego w GOPS w Limanowej lub innych placówkach;
- udzielał pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów poprzez min: rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się w relacjach rodzic-dziecko, wyrażaniu wzajemnych potrzeb, uczuć, o sposobach radzenia sobie ze stresem, bezsilnością, własnymi emocjami;
- informowano o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie działającym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Limanowej, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Limanowej, Ośrodku porad prawnych w PCPR Limanowa, pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci oferowanej w PZP „Medi – Li - Norm w Limanowej”, konsultacji psychiatrycznych oraz terapii dla uzależnionych w PROMEDICUM w Limanowej. W ramach pomocy psychologicznej 6 rodzin skorzystało z konsultacji z psychologiem zatrudnionym przez GOPS w Limanowej w ich środowisku rodzinnym;
- udzielano pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi poprzez min: edukowanie o rolach matki, ojca, dziecka w rodzinie, wdrażanie metod nagradzania i karania bez kar cielesnych, podtrzymywanie więzi rodzinnych, motywowanie do aktywnego uczestnictwa rodziców w życiu szkolnym dzieci, edukowanie o formach spędzania czasu w gronie rodzinnym, współpracę z pedagogiem, kuratorem, policją, lekarzem, wspieranie aktywności społecznej rodzin poprzez informowanie i motywowanie do czynnego udziału w życiu społeczności lokalnej – zachęcanie do udziału w imprezach kulturalnych organizowanych w szkołach, bibliotekach, świetlicach wiejskich na terenie Gminy Limanowa;
- motywowano członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, informowano i zachęcano do udziału w odbywających się projektach, programach organizowanych w ramach środków z Unii Europejskiej;
- udzielano pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej: m. in. poprzez: wskazywanie sposobów poszukiwania pracy, naukę pisania CV, życiorysu, listu motywacyjnego, rozmowy wspierające w celu utrzymania pracy;
- motywowano do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych: rodziny były informowane o „Szkole dla rodziców”, którą prowadzi Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Limanowej;

- udzielano wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psycho- edukacyjnych w szkole, w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Limanowej;
- prowadzono indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców;
- realizowano zadania określone w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” W 2023 r. tą formą pomocy objęto 2 rodziny;
- prowadzono dokumentację dotyczącą pracy z rodziną;
- dokonywano okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku;
- monitorowano funkcjonowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzano na wniosek instytucji opinie o rodzinie i jej członkach;
- asystent realizując plan pomocy rodzinie współpracował z jednostkami administracji samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, między innymi z przedstawicielami:
  - Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Limanowej;
  - Placówek oświatowych;
  - Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
  - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej;
  - Komendy Powiatowej Policji w Limanowej;
  - organizacjami pozarządowymi;
  - placówkami służby zdrowia
  - Zespołu Interdyscyplinarnego,
  - innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań była niezbędna.

W 2023 r. asystent rodziny zakończył współpracę z 7 rodzinami. Powodem zakończenia pracy z rodziną było osiągnięcie celów zawartych w planie pracy (4 rodziny) bądź rezygnacja rodziny z usług asystenta rodziny (3 rodziny).

b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

Na terenie Gminy podejmowano działania w celu tworzenia warunków do rozwoju rodzin wspierających - w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, z którą gmina zawiera umowę o zwrot kosztów związanych z udzieleniem pomocy. GOPS w Limanowej na stronie internetowej Gminy Limanowa oraz GOPS w Limanowej i na tablicy informacyjnej GOPS, Urzędu Gminy zamieścił informacje o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, o możliwości wspierania rodzin przeżywających trudności w zakresie opieki

i wychowania dzieci. Z uwagi na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej pomoc w tej formie nie była świadczona.

c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci:

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę

Na terenie Gminy Limanowa w roku 2023 nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego dla dzieci, w rozumieniu zapisów ustawy.

4) Finansowanie

a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny

Koszty szkolenia, w którym uczestniczył asystent rodziny w celu podnoszenia kwalifikacji w roku 2023 r. wyniósł: 330 zł. Ponadto asystent rodziny uczestniczył w superwizji organizowanej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w ramach działań własnych, dofinansowanych z budżetu państwa w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2023 r. Asystent rodziny uczestniczył również w spotkaniach grupy wsparcia w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (KPPPwR) pn.: „Wdrożenie systemu wsparcia osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji/interwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia”, organizowanych przez PCPR w Limanowej.

b) ponoszenie kosztów związanych z udzieleniem pomocy o której mowa w art. 29 ust 2 ustawy ponoszonych przez rodziny wspierające:

Nie ponoszono ww. kosztów.

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

W 2023 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało **25** dzieci z **10** rodzin biologicznych zamieszkałych na terenie Gminy Limanowa. Dzieci przebywały w **10** rodzinach zastępczych, w tym **8** rodzinach spokrewnionych z dzieckiem przebywało **21** dzieci, w **1** rodzinie niezawodowej- **3** dzieci, w **1** rodzinie zawodowej – **1** dziecko. W 2023 r. żadne dziecko nie przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W 2023 r. Gmina poniosła odpłatność za pobyt 25 dzieci z 10 rodzin umieszczonych w rodzinnej pieczy.

Zgodnie z art. 191 ust.8 i 9 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- 2) 30 %, wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

GOPS w Limanowej ponosił część kosztów pobytu dzieci w w/w formach opieki zastępczej - zgodnie z zapisami ustawy - w wysokości 10%, 30 % lub 50 % kosztu pobytu dziecka. Na ten cel w 2023 roku wydatkowano ogółem **147 396,33 zł**. Zadanie to w całości finansowane jest ze środków własnych gminy.

6) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy.

Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej sporządzane są na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2012 roku w sprawie sprawozdań rzeczowo- finansowych z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Sprawozdania zostały sporządzone za okresy od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 30 czerwca 2023 r. i od dnia 1 lipca 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

7) *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Pracownicy socjalni GOPS w Limanowej we współpracy z asystentem rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W celu monitoringu sytuacji dziecka utrzymywany jest stały kontakt z placówkami dydaktycznymi, dzielnicowymi, terapeutami, służbą zdrowia. W przypadku bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie GOPS ma obowiązek powiadomić Sąd Rodzinny w Limanowej.

III. Potrzeby związane z realizacją zadań:

1) Kontynuowanie działań asystenta rodziny. Działania asystenta rodziny skierowane na konkretną rodzinę są działaniami ciągłymi, prowadzonymi w różnych dniach, o różnych porach dnia. Pracownik socjalny nie ma możliwości prowadzić działań przypisanych asystentowi rodziny.

2) Zintegrowane współdziałanie wszystkich instytucji działających na rzecz rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Tylko połączenie pracy pracownika socjalnego, asystenta rodziny, ewentualnie kuratora sądowego daje pełen obraz sytuacji rodziny i możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia, działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny. Taka praca stwarza możliwość uzyskania mniejszych czy większych efektów pracy z rodziną.

3) Zabezpieczenie środków finansowych w budżecie Gminy na:

- zatrudnienie co najmniej 1 asystenta rodziny - zatrudnienie asystenta jest zadaniem obowiązkowym gminy,
- umożliwienie pracownikom socjalnym oraz asystentowi rodziny udziału w szkoleniach w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych - praca z rodziną winna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną, kompetentną kadre,
- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- realizację uchwalonego przez Radę Gminy Limanowa, Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Limanowa.

Staci

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Limanowej
mgr Iwona Bulenda